

Okinawa is een speelbal van de geopolitiek

Wij zijn een doelwit'

M

Het Japanse eiland Okinawa, met zijn Amerikaanse legerbases, betaalt volgens de bewoners een hoge prijs als het in de regio tot een gewapende strijd komt tussen China en Amerika. Hun woede richt zich tegen Tokio.

Joan Veldkamp

etershoge lichtreclames en kleurrijke uithangborden sieren de betonnen blokken aan weerszijden van de Kokusai Dori. De straat is bezaaid met winkels en restaurants en is ook op een doordeweekse middag het bruisend middelpunt van de stad Naha. Wuivende palmen wekken een vakantiegevoel op. Kinderen in schooluniform likken aan een ijsje en *salarymen* in donkere pakken en witte overhemden spijbelen van kantoor.

Gebruinde toeristen zwermen uit langs winkels met prullaria, zoals een portemonnee in de vorm van een platgeslagen kikker, Ryukyu-glaswerk en de lokale specialiteit Habushu: wijn met een echte slang op de bodem. Overal klinken deuntjes. 'Cocoo... cocoo', zegt een stoplicht bij een oversteekplaats als het licht op groen springt.

Ik stuit op een *foodcourt* met houten stalletjes. Tussen de daken hangen lampions. Het ruikt er naar geroosterde yakitori en groene asperges. Bezoekers zitten op terrassen aan lage tafeltjes en drinken grote pullen bier. Er is ook een brand-schone publieke wc. Het maakt niet uit dat het buiten meer dan twintig graden is, de verwarmde toiletbril staat op de hoogste stand.

Op het eerste gezicht lijkt alles honderd procent Japans, maar Amerikaanse invloeden zijn overal. *East meets West*: het restaurant Sam's Sailor Inn huist aan de Kokusai Dori in een art-decopand, Miami-stijl. Op de pui prijkt niet een schildering van een Amerikaanse matroos maar van een Japanse teppanyaki-chef. Achter de hoofdstraat strekt zich een labyrint van steegjes uit. Ze leiden onder meer naar de overdekte vismarkt. Daar liggen in het ijs, tussen de exotische vissen, ook blikken Spam, varkensvlees uit Amerika.

Iets verderop is een rommelige overdekte winkelgalerij met nog meer prullaria en ook dure tassen van Chanel en Louis Vuitton, tweedehands weliswaar, maar in onberispelijke staat. Drie stevige westerse vrouwen en een afgetrainde man met opgeschoren haar struinen langs de stalletjes. Ze zijn de enige bezoekers zonder mondkapjes. De man draagt een korte broek. Op zijn been

is een zoearend getatoeëerd, het symbool van de 'heerser in de lucht' en van de USA.

Voor een Engelstalige krant moet ik bij het Hyatt Hotel zijn dat achter een heuvel met een verouderde speeltuin ligt. Vanaf de top zie ik in de verte helikopters boven de stad hangen en een vliegtuig landen.

Naha is de hoofdstad van de Japanse prefectuur Okinawa (1,4 miljoen inwoners). Het strategisch gelegen eilandrijk, met meer dan 48 eilanden, is zevenhonderd kilometer verwijderd van Taiwan en meer dan vijftienhonderd kilometer van de hoofdstad Tokio. De prefectuur beslaat nog niet één procent van de totale oppervlakte van Japan, maar bevat zeventig procent van alle Amerikaanse legerbases in het land. En die liggen vooral op het hoofdeiland, ook Okinawa genaamd. Hierdoor is het eiland een soort fort geworden, een fort tegen wil en dank, want de bewoners hebben nooit gekozen voor deze rol. Die is ze opgedrongen na de Tweede Wereldoorlog, waarover later meer.

Door de jaren heen waren er grote protesten tegen de overweldigende Amerikaanse militaire aanwezigheid. Tokio deed toezeggingen om Okinawa te ontlasten, maar anno 2023 ziet het er naar uit dat de Amerikaanse en Japanse regeringen 'Fort Okinawa' vooral versterken vanwege de oplopende spanningen in de regio. Onder leiding van de oppermachtige president Xi Jinping wil China de Amerikaanse invloed in Zuidoost-Azië terugdringen en koste wat het kost herenigd worden met de 'afvallige provincie' Taiwan. Taiwan is weliswaar al meer dan dertig jaar een democratisch eiland met een eigen president, leger en munteenheid, maar Beijing beschouwt het nog altijd als Chinees grondgebied.

De Amerikaanse president Joe Biden heeft herhaaldelijk toegezegd Taiwan militair te hulp te schieten als China besluit tot een invasie. Daarvoor heeft hij echter de steun nodig van de bondgenoten Zuid-Korea en Japan. Vooralsnog voeren zij een strategie van 'afschrikking', in de hoop een gewapende strijd met China te